

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 13. heinäkuuta 2022
(OR. en)

11329/22

ENV 745
MAR 146
RECH 441
RELEX 1010
ONU 103

SAATE

Lähettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	12. heinäkuuta 2022
Vastaanottaja:	Neuvoston pääsihteeristö
Kom:n asiak. nro:	COM(2022) 342 final
Asia:	Suositus NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI luvan antamisesta aloittaa Euroopan unionin puolesta neuvottelut muovisaastetta koskevasta kansainvälisestä sopimuksesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2022) 342 final.

Liite: COM(2022) 342 final

Bryssel 12.7.2022
COM(2022) 342 final

Suositus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

**luvan antamisesta aloittaa Euroopan unionin puolesta neuvottelut muovisaastetta
koskevasta kansainvälisestä sopimuksesta**

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

- **Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet**

Yhdistyneiden kansakuntien ympäristökokouksen (UNEA) maaliskuussa 2022 antamassa päätöslauselmassa 5/14 “End Plastic Pollution: towards an international legally binding instrument”¹ annetaan toimeksianto hallitustenvälisen neuvottelukomitean neuvotteluille kansainvälisen oikeudellisesti sitovan asiakirjan laatimiseksi muovisaasteesta, mukaan lukien meriympäristössä esiintyvä muovisaaste. Hallitustenvälisen neuvottelukomitean odotetaan saavan työnsä päätökseen vuoden 2024 loppuun mennessä, ja ensimmäinen kokous on määrä pitää vuonna 2022. UNEA voi tarvittaessa jatkaa tätä toimeksiantoa ajallisesti.

Ennen päätöslauselman 5/14 hyväksymistä UNEA oli antanut useita päätöslauselmia vuodesta 2014 alkaen. UNEA3-kokouksella oli keskeinen merkitys, koska YK:n jäsenvaltiot tukivat siellä useita toimia, joilla pyritään estämään muoviv roskien ja mikromuovien päätyminen valtameriin. Lisäksi perustettiin merten roskaantumista ja mikromuoveja käsittelevä tilapäinen avoin asiantuntijaryhmä, joka tutkii esteitä merten roskaantumisen ja mikromuovien torjunnalle. Asiantuntijaryhmä sai työnsä päätökseen vuonna 2020. Se määritteli useita toimintavaihtoehtoja, joilla voidaan puuttua maailmanlaajuiseen muovisaastekriisiin. Yksi vaihtoehtoista on muovia koskeva maailmanlaajuinen sopimus. Sitä kannatti suurin osa asiantuntijaryhmän jäsenistä, jotka edustavat lähes kaikkia alueita. Lokakuussa 2021 julkaistiin YK:n raportti ”From Pollution to Solution: a Global Assessment of Marine Litter and Plastic Pollution”², joka antoi UNEA 5.2 -kokoukselle tietoa maailmanlaajuisen merten roskaantumisen ja muovisaasteen laajuudesta ja niitä koskevista näkökohdista.

Euroopan komission vuonna 2020 isännöimän samanmielisten tahojen kokouksen jälkeen Peru ja Ruanda laativat päätöslauselman, jonka tavoitteena oli käynnistää neuvottelut uudesta muovisaastetta koskevasta kansainvälisestä sopimuksesta UNEA5-kokouksessa. Useat kansainväliset tilaisuudet, kuten Saksan, Ecuadorin, Vietnamin ja Ghanan vuonna 2021 isännöimä merten roskaantumista ja muovisaastetta käsittelevä ministerikokous, edistivät osaltaan päätöslauselman aikaansaamista ja johtivat lopulta päätöslauselman hyväksymiseen yksimielisesti.

Tämän suosituksen tavoitteena on varmistaa Euroopan unionin johdonmukainen ja toimiva neuvottelukanta hallitustenvälisen neuvottelukomitean istunnoissa, jotta voidaan neuvotella muovisaastetta koskevasta kansainvälisestä oikeudellisesti sitovasta sopimuksesta ja tehdä kyseinen sopimus.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Neuvottelujen aloittaminen muoveja koskevasta kansainvälisestä sopimuksesta on yksi Euroopan unionin vihreän kehityksen ohjelman ja kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman³ keskeisistä saavutuksista. Se liittyy useisiin EU:n politiikkoihin ja säädöksiin, jotka koskevat muun muassa meri- ja rannikkoympäristön suojelua, ja erityisesti

¹ UNEP/EA.5/Res.14.

² <https://www.unep.org/resources/pollution-solution-global-assessment-marine-litter-and-plastic-pollution>.

³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_1466.

meristrategiapuitedirektiiviin⁴. Sen varmistaminen, että muovista tehdään kansainvälinen sopimus, jolla torjutaan muovisaastetta sen lähteellä sen sijaan, että käytetään kalliita ja osittain tehottomia loppupään ratkaisuja, on näin ollen ollut yksi unionin tärkeimmistä ympäristöalan painopisteistä maailmanlaajuisessa toiminnassa viime vuosina.

Tämä on seurausta viime aikoina toteutetuista kohdennetuista ja edistyksellisistä unionin toimintapolitiittisista aloitteista ja muovilainsäädännöstä⁵. Vuonna 2018 laadittiin muovistrategia⁶, joka oli osa kiertotalouden toimintasuunnitelmaa⁷, ja siinä esitettiin suunnitelma, jolla pyritään suojelemaan ympäristöä sekä vähentämään merten roskaantumista, kasvihuonekaasupäästöjä ja riippuvuutta fossiilisten polttoaineiden tuonnista⁸. Muovia koskevat konkreettiset toimet koskevat tiettyjen muovituotteiden vaikutusta ympäristöön⁹, kertakäyttöisiä muoveja¹⁰, muovien merkitystä kiertotaloudessa¹¹, ekosunnitteluvaatimuksia ja merkintöjä¹², muoveja ja pakkausjätteitä¹³ sekä tulevia aloitteita tarkoituksellisesti lisätyistä

⁴ Direktiivi 2008/56/EY, ensimmäinen säädös, jolla otettiin käyttöön oikeudellinen vaatimus merten roskaantumisen ja sen vaikutusten vähentämiseksi.

⁵ https://ec.europa.eu/environment/topics/plastics_en

⁶ https://environment.ec.europa.eu/strategy/plastics-strategy_fi?ettrans=hr

⁷ Katso: https://ec.europa.eu/environment/topics/circular-economy/first-circular-economy-action-plan_en

⁸ Katso: https://environment.ec.europa.eu/strategy/plastics-strategy_fi.

⁹ Esimerkiksi: [Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi \(EU\) 2019/904, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

[Komission täytäntöönpanoasetus \(EU\) 2020/2151, annettu 17 päivänä joulukuuta 2020, tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin \(EU\) 2019/904 liitteessä olevassa D osassa lueteltujen kertakäyttöisten muovituotteiden yhdenmukaistettuja merkintäeritelmiä koskevista säännöistä \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

[Komission päätös \(EU\) 2019/1268, annettu 3 päivänä heinäkuuta 2019, ehdotetusta kansalaisaloitteesta ”Lopetetaan muovin aikakausi Euroopassa” \(tiedoksiannettu numerolla C\(2019\) 4974\)](#)

¹⁰ Esimerkiksi: [Komission täytäntöönpanopäätös \(EU\) 2022/162, annettu 4 päivänä helmikuuta 2022, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin \(EU\) 2019/904 soveltamissäännöistä siltä osin kuin on kyse tiettyjen kertakäyttöisten muovituotteiden kulutuksen vähenemisen laskemisesta, todentamisesta ja raportoinnista sekä jäsenvaltioiden toteuttamista toimenpiteistä tällaisen vähenemisen aikaansaamiseksi \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

[Komission täytäntöönpanopäätös \(EU\) 2021/1752, annettu 1 päivänä lokakuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin \(EU\) 2019/904 soveltamista koskevista säännöistä kertakäyttöisistä muovisista juomapulloista syntyvän jätteen erilliskeräystä koskevien tietojen laskemisen, todentamisen ja toimittamisen osalta](#)

¹¹ Esimerkiksi: [Komission täytäntöönpanopäätös \(EU\) 2021/1384, annettu 13 päivänä elokuuta 2021, eurooppalaisen kansalaisaloitteen ”Palauta muovipullot \(ReturnthePlastics\): kansalaisaloite EU:n laajuisen panttijärjestelmän perustamisesta muovipullojen kierrättämiseksi” rekisteröintipyyntöä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen \(EU\) 2019/788 mukaisesti \(tiedoksiannettu numerolla C\(2021\) 5953\) \(Ainoastaan englanninkielinen teksti on todistusvoimainen\)](#)

¹² [Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/125/EY, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, energiaan liittyvien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

ja tahattomasti vapautuvista mikromuoveista¹⁴. Strategiassa analysoitiin myös mahdollisuuksia hyödyntää maailmanlaajuisia toimia ja kartoitettiin (muun muassa) tarvetta kehittää kansainvälisiä standardeja, joilla lisätään teollisuuden luottamusta kierrätettävien tai kierrätettyjen muovien laatuun. Jätteiden siirtojen osalta strategiassa tuotiin esiin se, miten tärkeää on varmistaa, että kaikki EU:n ulkopuolelle kierrätettäväksi lähetettävä muovi käsitellään ja jalostetaan samankaltaisin edellytyksin kuin EU:ssa. Näin tuetaan Baselin yleissopimuksen mukaisia jätehuoltoon liittyviä toimia. Lisäksi ehdotettiin EU:n sertifiointijärjestelmän kehittämistä kierrätyslaitoksia varten. Strategiassa kehoitettiin teollisuutta ryhtymään maailmanlaajuisiin toimiin, joilla edistetään kierrätyskelpoisten ja kierrätettyjen muovien laajamittaista käyttöä.

[Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EU\) 2020/740, annettu 25 päivänä toukokuuta 2020, renkaiden merkitsemisestä polttoainetaloudellisuuden ja muiden ominaisuuksien osalta, asetuksen \(EU\) 2017/1369 muuttamisesta ja asetuksen \(EY\) N:o 1222/2009 kumoamisesta \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

¹³ Esimerkiksi: [2009/292/EY: Komission päätös, tehty 24 päivänä maaliskuuta 2009, edellytyksistä poikkeukselle muovisille laatikoille ja muovisille kuormalavoille pakkauksista ja pakkausjätteistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 94/62/EY vahvistettujen raskasmetallien pitoisuustasojen osalta \(tiedoksiannettu numerolla K\(2009\) 1959\) \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

[1999/177/EY: Komission päätös, tehty 8 päivänä helmikuuta 1999, edellytyksistä, joilla muovisille laatikoille ja kuormalavoille voidaan myöntää pakkauksista ja pakkausjätteistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 94/62/EY säädettyjä raskasmetallien pitoisuustasoja koskeva poikkeus \(tiedoksiannettu numerolla K\(1999\) 246\) \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

[Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi \(EU\) 2015/720, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2015, direktiivin 94/62/EY muuttamisesta kevyiden muovisten kantokassien kulutuksen vähentämisen osalta \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

[Neuvoston asetus \(EU, Euratom\) 2021/770, annettu 30 päivänä huhtikuuta 2021, kierrättämättömään muovipakkausjätteeseen perustuvien omien varojen laskennasta, kyseisten omien varojen käyttöön asettamisessa noudatettavista menetelmistä ja menettelyistä, käteisvarojen saamiseksi toteutettavista toimenpiteistä sekä bruttokansantuloon perustuvien omien varojen tietyistä näkökohdista](#)

[Komission täytäntöönpanopäätös \(EU\) 2018/896, annettu 19 päivänä kesäkuuta 2018, kevyiden muovisten kantokassien vuosittaisen kulutuksen laskentamenetelmästä ja päätöksen 2005/270/EY muuttamisesta \(tiedoksiannettu numerolla C\(2018\) 3736\) \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

[Ehdotus NEUVOSTON ASETUKSEKSI yhteiseen yhdistettyyn yhteisöveropohjaan, Euroopan unionin päästökauppajärjestelmään ja kierrättämättömään muovipakkausjätteeseen perustuvien omien varojen käyttöön asettamisessa noudatettavista menetelmistä ja menettelyistä sekä käteisvarojen saamiseksi toteutettavista toimenpiteistä](#)

[Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI Pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun direktiivin 94/62/EY muuttamisesta kevyiden muovisten kantokassien kulutuksen vähentämiseksi](#)

[Komission päätös, annettu 11 päivänä elokuuta 2021, muovipakkausjätettä koskevia tilastotietoja käsittelevän komission asiantuntijaryhmän perustamisesta 2021/C 324/05](#)

¹⁴ Katso: https://ec.europa.eu/environment/topics/plastics/microplastics_en. Tämä liittyy osittain tiettyyn unionin lainsäädäntöön, erityisesti meristrategiapuitedirektiiviin. Käynnissä on tarkoituksellisesti lisättyjen mikromuovien käytön rajoitusmenettely REACH-asetuksen mukaisesti: <https://echa.europa.eu/hot-topics/microplastics>.

Kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman puitteissa komissio aikoo lisäksi ehdottaa pakollisia vaatimuksia kierrätetyille sisällölle ja jätteen vähentämistoimenpiteitä keskeisille tuotteille, kuten pakkauksille, rakennusmateriaaleille ja ajoneuvoille.

Edellä mainitun meristrategiapuitedirektiivin nojalla EU ja sen jäsenvaltiot sopivat syyskuussa 2020¹⁵, että rannoilla saa olla enintään 20 roskaa rannikkoviivan jokaista sataa metriä kohti. Tämä asettaa EU:n edelläkävijäksi kestävän kehityksen tavoitteen 14.1 saavuttamisessa. Tämän tavoitteen mukaan vuoteen 2025 mennessä on ehkäistävä ja vähennettävä merkittävästi merten pilaantumista, myös mereen päätyviä roskia. EU:n meristrategiapuitedirektiivin täytäntöönpanoa tuetaan toimilla, joita toteutetaan tiiviissä yhteistyössä alueellisten merisopimusten kanssa, ja ne ovat osoittaneet, että seurannan sekä tietojen hankinnan ja käsittelyn yhdenmukaistaminen eri ympäristömatriiseissa on ratkaisevan tärkeää toimien priorisoinnin mahdollistamiseksi ja muoviroskaa torjuvien toimenpiteiden tehokkuuden todentamiseksi. Meristrategiapuitedirektiivin yhteisen täytäntöönpanostrategian mukaisesti merten roskaantumista käsittelevä tekninen ryhmä¹⁶ huolehtii tiiviissä yhteistyössä alueellisten merisopimusten kanssa teknisestä yhdenmukaistamisesta ja tekee yhteistyötä EMODnetin kanssa tarjotakseen alustan merten roskaantumista koskeville tiedoille¹⁷.

Uudessa kansainvälisessä sopimuksessa on tarkoitus käsitellä muovisaastetta, myös meriympäristössä. Saastuminen ja puuttuminen sen lähteisiin ovat myös yksi Euroopan vihreän kehityksen ohjelman keskeisistä painopisteistä, joka on tuotu viimeksi esiin ilman, veden ja maaperän saasteettomuutta koskevassa komission strategiassa sekä kestävyyttä edistävässä kemikaalistrategiassa. Äskettäin hyväksytyssä saasteettomuustoimintasuunnitelmassa asetetaan vähennystavoitteet vuodelle 2030 (mereen päätyviä muoviroskia vähennetään 50 prosentilla ja mikromuoveja 30 prosentilla) ja tehostetaan entisestään EU:n politiikkoja merten roskaantumisen ja sen vaikutusten torjumiseksi. Toimet muovin aiheuttaman saastumisen torjumiseksi maailmanlaajuisella tasolla ovat siten hyvin sidoksissa useisiin jo voimassa oleviin unionin politiikkoihin ja säädöksiin, jotka liittyvät ympäristön suojeluun pilaantumiselta. Ne koskevat muun muassa jätteitä¹⁸, jätteiden siirtoja¹⁹, kemikaaleja²⁰, uimavettä²¹ ja muita aihealueita (kuten yhdyskuntajätevesien käsittely ja vesipuitedirektiivit)²².

¹⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_20_1696

¹⁶ https://mcc.jrc.ec.europa.eu/main/dev.py?N=41&O=434&titre_page=&titre_chap=TG%20Litter

¹⁷ <https://www.emodnet-chemistry.eu/marinelitter>

¹⁸ [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetetus \(EY\) N:o 2150/2002, annettu 25 päivänä marraskuuta 2002, jätetilastoista \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

[Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

[Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/19/EU, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

[Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/62/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1994, pakkauksista ja pakkausjätteistä](#)

¹⁹ Esimerkiksi: [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetetus \(EY\) N:o 1013/2006, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2006, jätteiden siirrosta](#)

EU antaa merkittävän panoksen kansainvälisiin aloitteisiin, jotka liittyvät suoraan muovisaasteen vähentämiseen, kuten valtioiden rajat ylittävistä jätteiden siirroista tehdyn Baselin yleissopimuksen (sellaisena kuin se on äskettäin muutettuna muovijätteen tehostetulla valvonnalla²³) täytäntöönpanoon sekä IMO:n (Kansainvälinen merenkulkujärjestö) toimintasuunnitelmaan muovivirokien ja mikromuovien torjumiseksi. Lisäksi EU osallistuu aktiivisesti kaikkiin toimiin muovisaasteen torjumiseksi eri puolilla Eurooppaa sijaitsevilla

[Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi \(EU\) 2019/883, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, aluksi peräisin olevan jätteen toimittamiseen tarkoitetuista satamassa olevista vastaanottolaitteista, direktiivin 2010/65/EU muuttamisesta ja direktiivin 2000/59/EY kumoamisesta \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

²⁰ Esimerkiksi: [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EY\) N:o 1907/2006, annettu 18 päivänä joulukuuta 2006, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista \(REACH\), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen \(ETY\) N:o 793/93, komission asetuksen \(EY\) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta](#)

[Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EY\) N:o 166/2006, annettu 18 päivänä tammikuuta 2006, epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevan eurooppalaisen rekisterin perustamisesta ja neuvoston direktiivien 91/689/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

[90/437/EEC: Commission Recommendation of 27 June 1990 on the reduction of chlorofluorocarbons used by the Community's foam plastics industry](#)

[Komission asetus \(EU\) N:o 284/2011, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2011, erityisten edellytysten ja yksityiskohtaisten menettelyjen vahvistamisesta Kiinan kansantasavallasta ja Kiinan kansantasavallan Hongkongin erityishallintoalueelta peräisin olevien tai niistä lähetettyjen polyamidista ja melamiinista valmistettujen muovisten taloustavaroiden tuontia varten](#)

[Komission asetus \(EU\) 2018/2005, annettu 17 päivänä joulukuuta 2018, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista \(REACH\) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen \(EY\) N:o 1907/2006 liitteen XVII muuttamisesta bis\(2-etyyliheksyyli\)ftalaatin \(DEHP\), dibutylylftalaatin \(DBP\), bentsyylibutylylftalaatin \(BBP\) ja di-isobutylylftalaatin \(DIBP\) osalta \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

[Komission asetus \(EU\) N:o 1272/2013, annettu 6 päivänä joulukuuta 2013, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen \(EY\) N:o 1907/2006 \(REACH\) liitteen XVII muuttamisesta polysyklisen aromaattisten hiilivetyjen osalta ETA:n kannalta merkityksellinen teksti](#)

[Komission asetus \(EU\) 2016/293, annettu 1 päivänä maaliskuuta 2016, pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen \(EY\) N:o 850/2004 liitteen I muuttamisesta \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

[Komission asetus \(EU\) N:o 848/2012, annettu 19 päivänä syyskuuta 2012, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen \(EY\) N:o 1907/2006 \(REACH\) liitteen XVII muuttamisesta fenyylielohopeayhdisteiden osalta \(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti\)](#)

²¹ [Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/7/EY, annettu 15 päivänä helmikuuta 2006, uimaveden laadun hallinnasta ja direktiivin 76/160/ETY kumoamisesta](#)

²² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A31991L0271>

²³ Baselin yleissopimuksen sopimuspuolten konferenssin 14. kokouksessa vuonna 2019 hyväksyttiin muutoksia, joiden tavoitteena on tehostaa muovijätteen maanrajan ylittävien siirtojen valvontaa.

merialueilla (tukemalla teknisesti ja taloudellisesti Välimeren, Mustanmeren, Itämeren ja Koillis-Atlantin alueellisia toimintasuunnitelmia) ja toimii G7- ja G20-kumppaneidensa kanssa. EU on myös tukenut WTO:ssa aloitetta, jolla puututaan muovisaasteeseen ja muovien kestävään kauppaan.

Muovit ja niiden aiheuttama saastuminen ulottuvat ympäristöpoliittisia näkökohtia laajemmalle. Seuraavassa jaksossa esitetään sen monialainen merkitys unionin politiikan eri alojen kannalta.

• **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Ehdotettu suositus on johdonmukainen myös muiden unionin politiikkojen ja lainsäädännön kanssa muun muassa seuraavilla aloilla:

- terveys, erityisesti politiikat ja toimet, jotka koskevat elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia materiaaleja ja tarvikkeita²⁴; meri- ja rannikkoympäristön suojeluun liittyvä unionin politiikka,
- satamien vastaanottolaitteet²⁵,
- EU:n kestävän rahoituksen luokitusjärjestelmä, erityisesti muovipakkauksia ja muita muovituotteita koskevien ”ei vakavaa haittaa” -kriteerien osalta,
- ekosuunnittelukriteerien tuleva kehittäminen, mukaan lukien EU:n sisämarkkinoille saatetut pakkaukset ja muut muovituotteet,
- jätteiden siirtoja koskevan asetuksen ehdotettu tarkistus,
- Baselin ja Tukholman yleissopimukset,
- kehitysyhteistyö ja kansainväliset kumppanuudet,
- kahden- ja monenväliset suhteet,
- pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskeva unionin politiikka Tukholman yleissopimuksen puitteissa siten, että useita muovisia lisäaineita on luetteloitu tai ehdotettu lisättäväksi luetteloon, sekä
- kemikaalipolitiikka, mukaan lukien mikromuoveja ja muovisia lisäaineita koskevat REACH-asetuksen rajoitukset ja äskettäin julkaistu rajoitussuunnitelma²⁶, joka koskee laajalti käytettyjä lisäaineita (kuten liekinestoaineita) ja PVC:tä.

²⁴ Esimerkiksi [asetus \(EY\) N:o 1935/2004 elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvista materiaaleista ja tarvikkeista](#), [asetus \(EU\) N:o 10/2011 elintarvikkeiden kanssa kosketukseen joutuvista muovisista materiaaleista ja tarvikkeista \(odotetaan korvattavan vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä\)](#)

²⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0883&rid=1>

²⁶ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/49734>

- **Oikeusperusta**

Ehdotetun päätöksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 218 artiklan 3 ja 4 artikla.

SEUT-sopimuksen 218 artiklan 3 kohdan mukaan komissio esittää suosituksia neuvostolle, joka tekee päätöksen, jolla annetaan lupa aloittaa neuvottelut ja jossa nimetään unionin neuvottelija. SEUT-sopimuksen 218 artiklan 4 kohdan mukaan neuvosto voi antaa neuvottelijalle ohjeita ja nimetä erityiskomitean, jota on kuultava neuvottelujen aikana.

Sopimuksen olisi perustuttava ennalta varautumisen periaatteelle sekä periaatteille, joiden mukaan ennalta ehkäiseviin toimiin olisi ryhdyttävä, ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä ja saastuttajan olisi maksettava. Erityistä oikeusperustaa tarkastellaan myöhemmin, kun saatavilla on lisätietoja muovisaastetta koskevan kansainvälisen sopimuksen soveltamisalasta ja sisällöstä.

- **Toissijaisuusperiaate**

Vaikka suunnitellun kansainvälisen sopimuksen tarkka soveltamisala ei ole vielä tiedossa, sillä on tarkoitus puuttua muovin aiheuttamaan saastumiseen muovien koko elinkaaren kattavilla toimenpiteillä, mukaan lukien tuotesuunnittelu, tuotanto, kulutus, käyttö ja muovijätteen asianmukainen käsittely. Edellä olevat osiot politiikan alasta ja siihen liittyvistä unionin toimivaltaa koskevista poliittisista yhteyksistä osoittavat asianmukaisesti, että unionilla on tähän mennessä ollut johtava asema ja että suunniteltua sopimusta koskevat neuvottelut on tarkoituksenmukaista käsitellä unionin tasolla.

Suunnitellulla sopimuksella on sen vuoksi väistämätön vaikutus unionin toimivallan käyttöön ja unionin lainsäädäntöön (erityisesti) ympäristön, kaupan ja sisämarkkinoiden aloilla, joista kaikista voi tulla merkityksellisiä, kun neuvottelut erityismääräyksistä etenevät.

Kun otetaan huomioon edellä esitetyt näkökohdat ja se, että unionin voimassa olevat säännökset (erityisesti ne, jotka koskevat otsakkeessa 1 lueteltuja aloja) todennäköisesti vaikuttavat unionin eri toiminta-aloihin, on olennaisen tärkeää, että varmistetaan unionin osallistuminen tuleviin neuvotteluihin ja niiden perusteella laadittavaan kansainväliseen sopimukseen.

- **Suhteellisuusperiaate**

Tämä on ensimmäinen monenvälinen sopimus, jolla puututaan muovisaasteeseen kokonaisvaltaisella lähestymistavalla, joka kattaa sekä muovin elinkaaren alku- että loppupään. Useita kansallisia ja alueellisia aloitteita, joilla puututaan muovisaasteeseen, myös merten muovisaasteeseen, on jo olemassa, mutta ne eivät ole osoittautuneet riittäviksi vastaamaan muovisaasteen aiheuttamaan maailmanlaajuiseen haasteeseen. Merten roskaantumista ja mikromuoveja käsittelevä tilapäinen avoin asiantuntijaryhmä, joka perustettiin UNEAn kolmannessa istunnossa vastauksena merien roskaantumista ja mikromuoveja koskevaan UNEAn päätöslauselmaan UNEP/EA.3/Res.7 ja joka sai työnsä päätökseen marraskuussa 2020, määritteli muovia koskevan maailmanlaajuisen sopimuksen keskeiseksi toimeksi, jolla maailmanlaajuiseen kriisiin voidaan puuttua. UNEA 5 -kokouksessa annettiin päätöslauselma 5/14 "End plastic pollution: towards an international

legally binding instrument”, jossa pyydettiin UNEPin pääjohtajaa perustamaan hallitustenvälinen neuvottelukomitea (INC).

Tarvitaan neuvoston päätös, jolla unioni valtuutetaan aloittamaan neuvottelut muovia koskevasta maailmanlaajuisesta sopimuksesta, jotta voidaan puuttua muovisaasteeseen.

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti ehdotetussa suosituksessa ei ylitetä sitä, mikä on asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen.

- **Toimintatavan valinta**

Toimintatavan valinta perustuu SEUT-sopimuksen 218 artiklan 3 ja 4 kohtaan.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Ei sovelleta.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Ei sovelleta.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Ei sovelleta.

- **Vaikutustenarviointi**

Ei sovelleta.

- **Säätelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Ei sovelleta.

- **Perusoikeudet**

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 37 artiklan mukaan ympäristönsuojelun korkea taso ja ympäristön laadun parantaminen on sisällytettävä unionin politiikkoihin ja varmistettava kestävä kehityksen periaatteen mukaisesti.

Ehdotetulla suosituksella pyydetään lupaa neuvottelujen aloittamiseen, jotta muovisaasteeseen voidaan puuttua sekä meriympäristössä että maalla puuttumalla muovin koko elinkaareen. Tämä vaikuttaisi myönteisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjan 37 artiklassa vahvistettuun ympäristönsuojelua koskevaan oikeuteen.

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 38 artiklan mukaan unionin politiikoissa varmistetaan kuluttajansuojan korkea taso.

Ehdotetuilla suosituksilla olisi yhtä myönteinen vaikutus myös kuluttajansuojan oikeuteen, sillä niissä otettaisiin huomioon myös muovin elinkaaren alkupää eli muovituotteiden suunnittelu, tuotanto ja merkinnät.

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 3 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella on oikeus ruumiilliseen ja henkiseen koskemattomuuteen.

Ehdotetulla suosituksella olisi myönteinen vaikutus myös henkilön koskemattomuuteen, sillä sen tavoitteena on torjua riskejä, joita muovisaaste, erityisesti mikromuovit, aiheuttaa ihmisten fyysiselle terveydelle.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Aloitteen tarkkoja talousarviovaikutuksia on mahdotonta määrittää tässä vaiheessa, koska aloitteen soveltamisalasta ja keskeisistä osista on vielä neuvoteltava monenvälisesti. Neuvotteluprosessi, johon kuuluu useita hallitustenvälinen neuvottelukomitean kokouksia, järjestetään ennen diplomaattikonferenssia, jonka järjestetään todennäköisesti aikaisintaan vuonna 2024.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestely**

Hallitustenväliseen neuvottelukomiteaan liittyviä organisatorisia kysymyksiä käsittelevä valmistelukokous (avoin työryhmä) pidettiin 30. toukokuuta - 1. kesäkuuta 2022 Dakarissa Senegalissa.

Neuvottelut uudesta välineestä aloitetaan hallitustenvälisen neuvottelukomitean ensimmäisessä kokouksessa vuoden 2022 jälkipuoliskolla (päivämäärä ja paikka vahvistettava).

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

Ei.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Komissio suosittaa, että

- neuvosto valtuuttaa komission aloittamaan ja käymään neuvottelut muovisaastetta koskevan uuden kansainvälisen sopimuksen tekemiseksi,
- komissio nimitetään unionin neuvottelijaksi,
- komissio käy neuvottelut kuullen erityiskomiteaa, jos neuvosto nimeää sellaisen SEUT-sopimuksen 218 artiklan 4 kohdan mukaisesti;
- neuvosto hyväksyy tämän suosituksen liitteenä olevat neuvotteluohjeet.

Suositus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

luvan antamisesta aloittaa Euroopan unionin puolesta neuvottelut muovisaastetta koskevasta kansainvälisestä sopimuksesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 218 artiklan 3 ja 4 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Yhdistyneiden kansakuntien ympäristökokous hyväksyi 28 päivästä helmikuuta 2 päivään maaliskuuta 2022 pitämässään viidennessä istunnossa päätöslauselman ”End plastic pollution: towards an international legally binding instrument” (5/14), jolla perustettiin hallitustenvälinen neuvottelukomitea neuvottelemaan uudesta kansainvälisestä sopimuksesta, jolla puututaan muovisaasteeseen, myös meriympäristöissä, siten, että käsitellään muovien koko elinkaarta.
- (2) Unionin olisi osallistuttava tällaista yleissopimusta, sopimusta tai muuta kansainvälistä välinettä koskeviin neuvotteluihin,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtuutetaan komissio neuvottelemaan unionin puolesta muovia koskeva kansainvälinen sopimus muovin aiheuttaman saastumisen lopettamiseksi, kuten YK:n ympäristökokouksen viidennen istunnon toisen osan (UNEA-5.2) päätöslauselmassa esitetään.

2 artikla

Neuvotteluohjeet ovat tämän päätöksen liitteenä.

3 artikla

Neuvottelut käydään [neuvosto lisää erityiskomitean nimen] kuullen.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu komissiolle.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*